

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – AMBITIES VERANKEREN IN EEN LOKAAL CIRCULAIR BOUWBELEID

Beleidsmatrix Circulair Bouwen

Inspirerende acties voor lokale besturen

Welk circulair bouwbeleid voert u?

Versie 1.0.4 (januari 2023)

levend document opgemaakt in het kader van de Proeftuin Circulair Bouwen & de Green Deal Circulair Bouwen

BELEIDSMATRIX CIRCULAIR BOUWEN - INSPIRERENDE ACTIES VOOR LOKALE BESTUREN

AAN DE SLAG | ACHTERGROND | HEBBEN | DE BELEIDSMATRIX | AANBEVELINGEN | BRONNEN

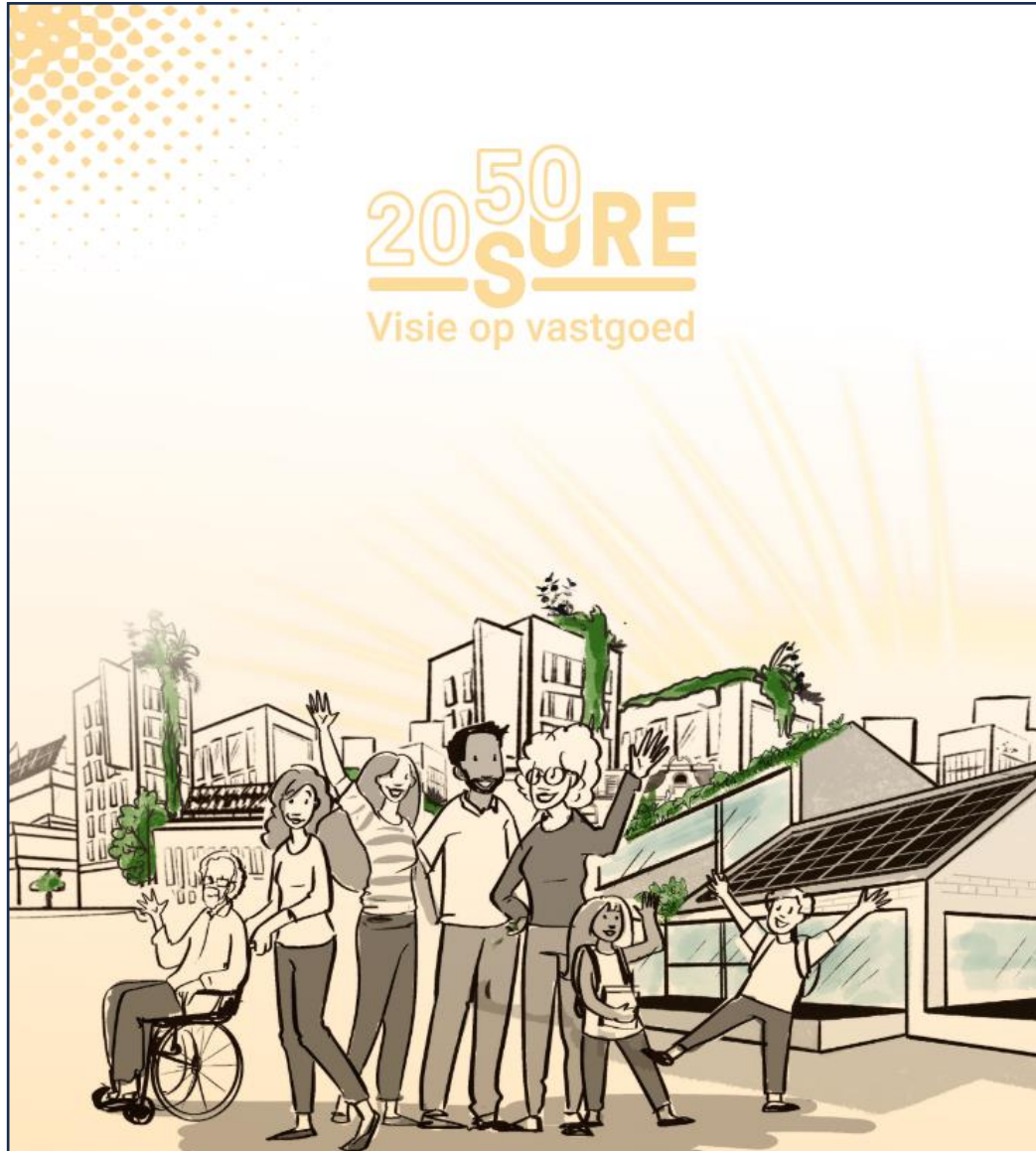
Beleidsmatrix Circulair Bouwen

Aan de slag als lokaal bestuur en administratie

	1. beïnvloeden	2. engageren	3. ontwikkelen	4. voorzien	5. toepassen	6. controleren
verkenkend				2.2. Burgers ondersteunen met circulair advies	Actie 6.2. Eigen patrimonium optimaal gebruiken	
stimulerend	21. Sensibiliseren met campagnes en evenementen	4.5. Kennis delen tussen steden en gemeentes	Actie 1.1. Een visie en strategie ontwikkelen	Actie 4.1. Ontwikkelen van vaardigheden ondersteunen	Actie 6.3. Eigen patrimonium circulair beheren	10.2. Bestaande verordeningen en reglementen herwerken
	14. Beplan en opvolgen van circulair indicatoren	Actie 2.1. Stakeholders samenbrengen	1.2. Een werkveldje voor circulairheid in alle diensten implementeren	Actie 2.4. Demonstratieprojecten opzetten	6.4. Eigen patrimonium inzetten voor het verwerven van hergebruikt materiaal	9.2. Bestaande reglementen of tarieven herwerken
bepalend	Actie 2.2. Buurten circulair versterken	4.6. Met experts samenwerken	1.3. Beleid afstemmen met andere lokale en bovenlokale overheden	4.4. Ontwikkelen van circulaire bouwmarkten	7.1. Kopen en verkopen met circulaire criteria en voorwaarden	Actie 10.1. Stimulerende verordeningen opzetten
			6.1. Gebovendedata verzamelen en rapportagevragen oplossen	8.3. Publiek-private samenwerkingen opzetten	Actie 7.2. Aanbesteden met circulaire criteria	Actie 9.3. Stimuleren of ontmoedigen met belastingen
			Actie 5.1. Circulair ruimtelijk beleid voeren	Actie 8.2. Co-financieren van circulaire starters	7.3. Innovatiegerichte aanbesteden	10.3. Schadelijke materialen en producten verbieden

MEER INFO? [DOWNLOAD HIER DE BELEIDSMATRIX CIRCULAIR BOUWEN](#)

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – STRATEGISCH VASTGOEDPLAN OPMAKEN

SURE2050

De leerplatform helpt Vlaamse entiteiten en lokale besturen op weg in het realiseren van een strategisch vastgoedbeleid om hun gebouwen klimaatneutraal te krijgen tegen 2050.

01 Bouwsteen 1: Inleiding tot het leerplatform

- Bouwsteen 1: Inleiding 6 Pagina
- Cal energie en klimaatdoelstellingen_Webinar_2020_11_17_016 Waagmaat 20:00
- Overstapen naar kwaliteitsgerichte gebouwen_Webinar_2020_11_17_019 Waagmaat 20:00
- Lokaalbesturen, lokale strategisch vastgoedin - Sam Wagte 20:00

02 Bouwsteen 2: Wat willen we?

- Bouwsteen 2: Wat willen we? 2 Pagina
- Buurgroep participatie_Webinar_2020_05_14_Sam Wagte 20:00
- Mediasop_Webinar_2020_05_14_Magalie Vanthouze 21:00
- Vastgoedplan Gent_Webinar_2020_04_28_Vernieuw Nieuw 20:00

03 Bouwsteen 3: Wat hebben we?

- Bouwsteen 3: Wat hebben we? 13 Pagina
- Strategisch vastgoedplan en Energy and life integrated in a Sustainable Environment_Webinar_2020_04_28_Sabrina Piron en Peter Bockstalle mpt 20:00
- Heien van de bezetting van een gebouw - presentatie Peter Bockstalle 20:00
- GHG_Webinar_20200201_Kimul Fatur_van Dactylor Bedrijfsnet 21:00
- TOTEM en circular en veranderingsgericht vastgoedin_Webinar_2020_05_14_Elia Wever mpt 16:00
- PIR Update - berekenen van klimaat en milieu impact met TOTEM - Elio Wever 0 Pagina
- PIR Energy and life integrated in a Sustainable Environment - Peter Bockstalle 0 Pagina
- Overstapen op tijd_Webinar_2020_04_28_Karen Anandier 21:00
- Gebruik van gebouwendata in en afgedrukt_Webinar_2020_04_28_Liesel Devalger 16:00
- Stappen naar duurzaamheid in de monumentenzorg_Webinar_2020_04_28 20:00
- Inhoud project Gent voor verduurzamen van erfgoed - presentatie Annelie Kagnie 20:00
- Orbitale Pionier_Webinar_2020_04_21_Dries Klemensbroeck 20:00

04 Bouwsteen 4: Randvoorwaarden

- Bouwsteen 4: Randvoorwaarden 2 Pagina

05 Bouwsteen 5: Doelstellingen

- Bouwsteen 5: Doelstellingen 7 Pagina
- Cal energie en klimaatdoelstellingen_Webinar_2020_11_17_016 Waagmaat, verken 21:00
- CO2, Energie en klimaatdoelstelling 21:00
- Omzet circular bouwen 20:00
- TOTEM Meet 21:00

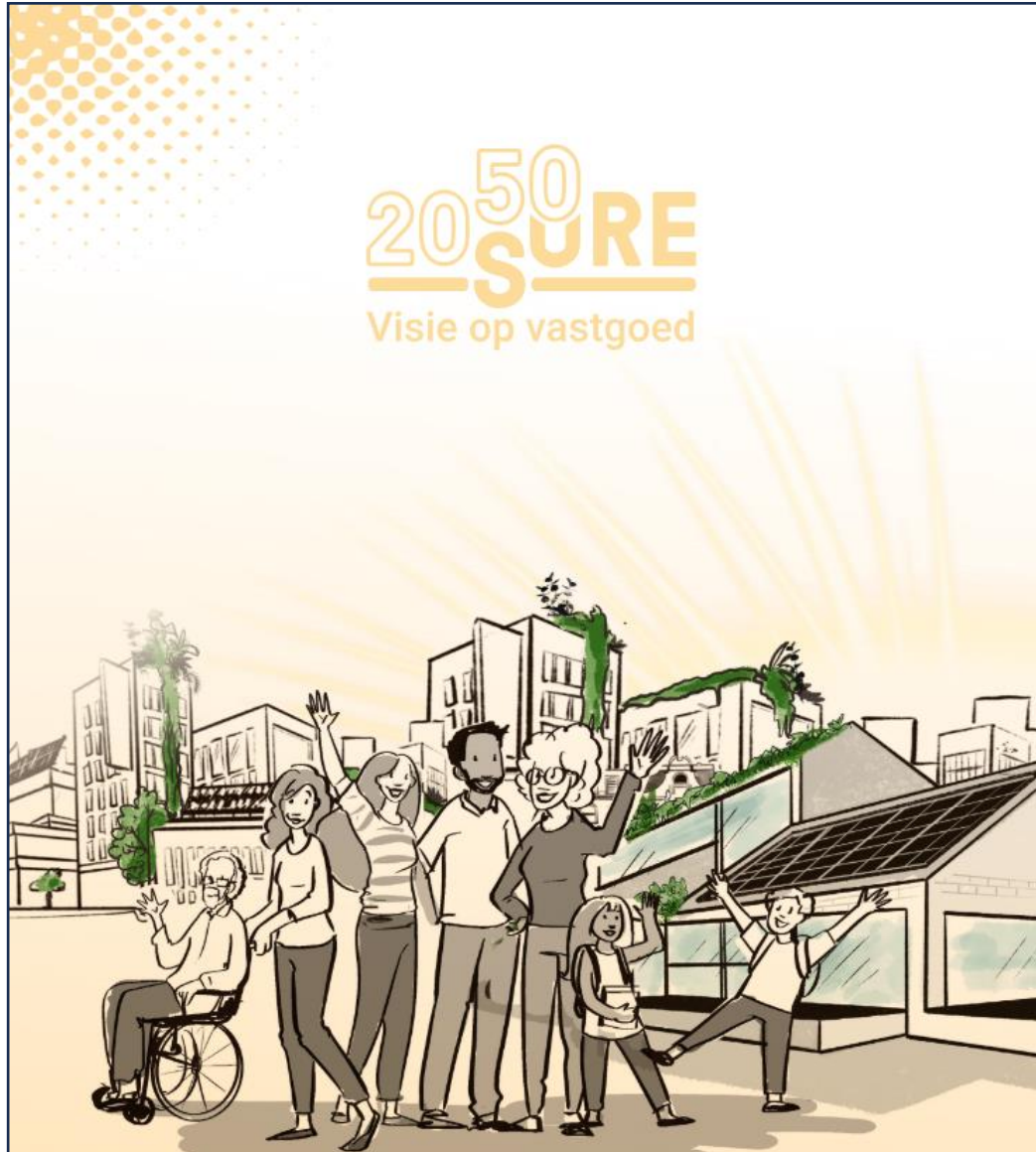
06 Bouwsteen 6: Visie en strategie

- Bouwsteen 6: Visie en strategie 4 Pagina
- Verduurzamen vastgoed met innovatieve modellen - Webinar 20_06_17_Sam Wagte 20:00
- Buurgroep participatie_Webinar_2020_05_14_Sam Wagte 20:00
- Mediasop_Webinar_2020_05_14_Magalie Vanthouze 21:00

07 Bouwsteen 7: Integraal vastgoedbeheer

- Bouwsteen 7: Integraal vastgoedbeheer 8 Pagina
- 4-Lyx_Webinar_2020_04_04_Thia Van Landuyt 21:00
- Terra_Webinar_2020_04_04_Thia Van Landuyt 20:00
- Samenwerkingsverbanden 16:00:00

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – STRATEGISCH VASTGOEDPLAN OPMAKEN

Vastgoedstrategie

Beschik je over een publiek gebouw of gebouwenpark en wens je ondersteuning bij de opmaak van een vastgoedstrategie en de verdere optimalisatie van een duurzaam vastgoedbeheer en -beleid? Wij gaan samen met jou na wat de beste strategie is om dit te realiseren. De studiebureaus binnen dit raamcontract vertrekken vanuit de noden van jouw organisatie om via een gestandaardiseerde aanpak samen met jullie te komen tot een vastgoedstrategie en een concreet investerings- en financieringsplan.

Vraag nu de dienst 'vastgoedstrategie' aan

Wat houdt het raamcontract vastgoedstrategie in?

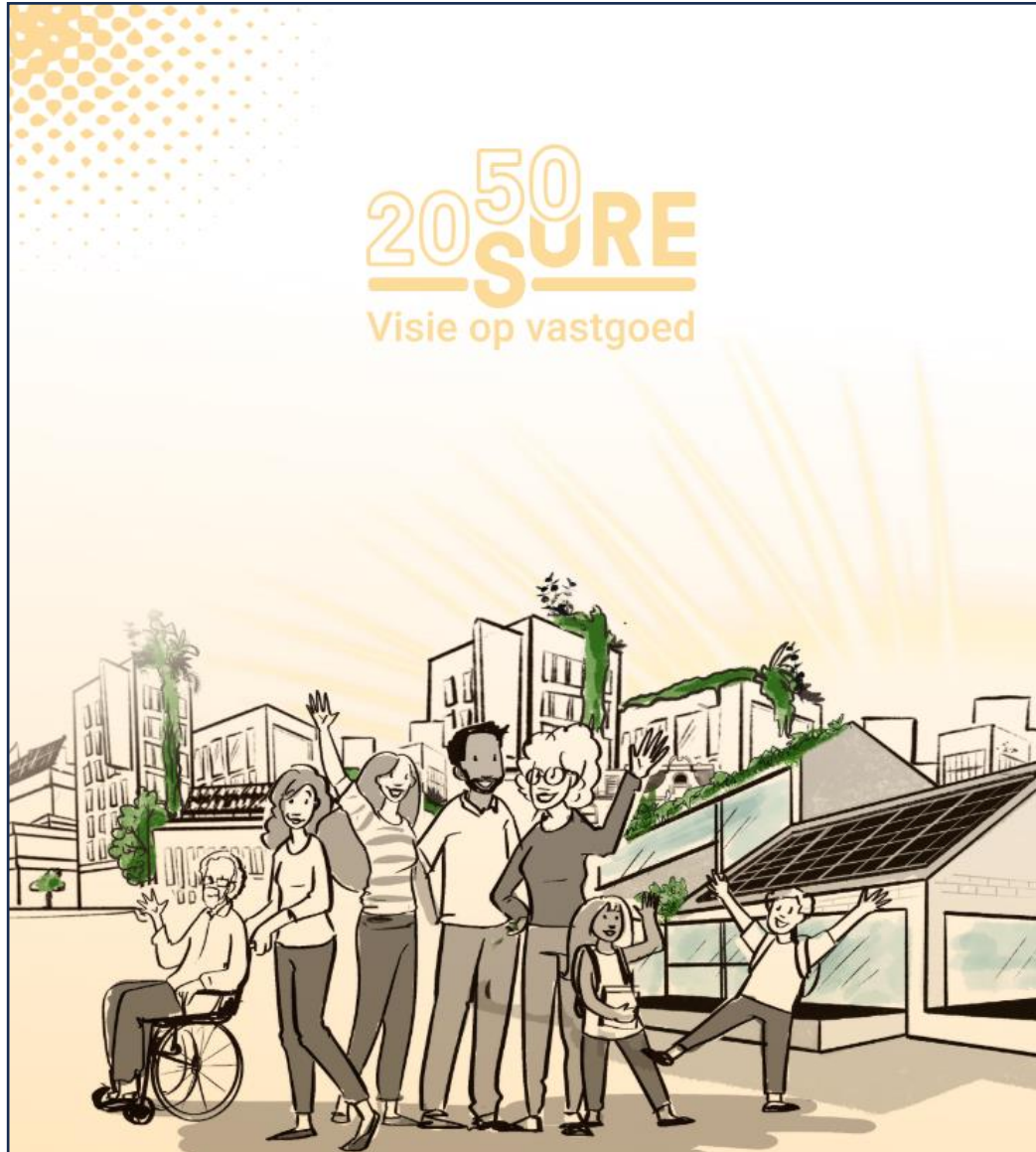
Een vastgoedstrategie stemt het patrimonium af op het takenpakket van je organisatie: welke gebouwen zijn nodig om kerntaken uit te voeren en wat is hun ideale locatie (vraaganalyse)?

Het brengt tevens het patrimonium vakkundig in kaart (aanbodanalyse): prestatie, gebruik, waarde, kosten.

Een combinatie van vraag- en aanbodanalyse laat toe om de veranderopgave te definiëren en een investeringsplan verder uit te werken om te komen tot een toekomstbestendig patrimonium.

De aanpak binnen het raamcontract is gebaseerd op een *best practice* model voor vastgoedmanagement en vertrekt vanuit drie

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – STRATEGISCH VASTGOEDPLAN OPMAKEN

Circulariteit binnen een vastgoedstrategie

Niet alleen wordt binnen Europa gestreefd naar koolstofvrije gebouwen, de omschakeling naar een circulaire economie is minstens even belangrijk. Gezien de grote impact van de bouwsector op grondstoffen, vormt circulariteit binnen die sector dan ook een uitdaging, maar eveneens een enorme opportuniteit.

Hoe kan je circulaire principes integreren in een strategisch en toekomstbestendig vastgoedplan voor publieke gebouwen?

1. Neem circulariteit op als één van de basisprincipes

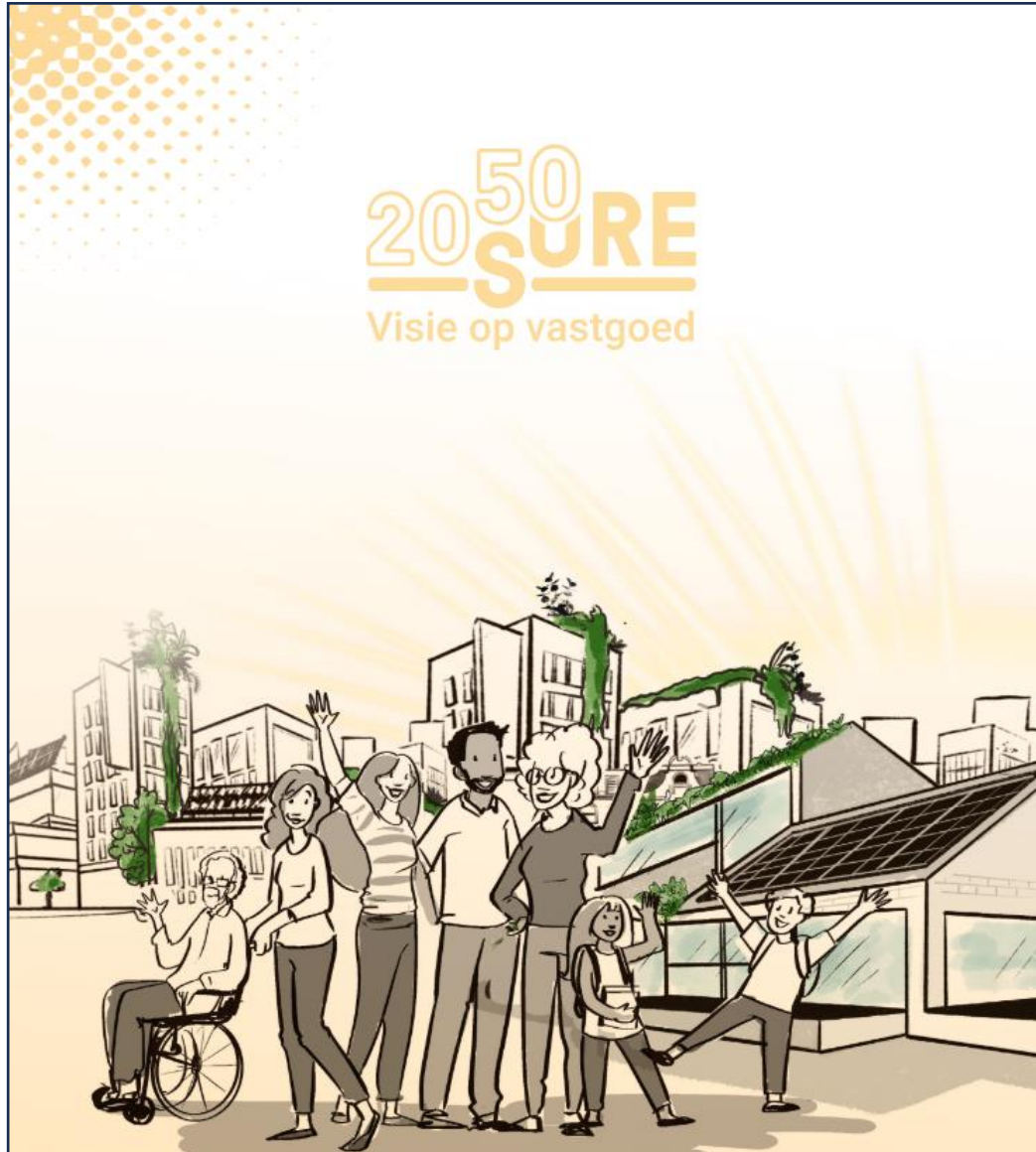
Zie hiervoor ook de [nota strategisch vastgoedbeleid](#) als inspiratie.

- Inzetten op veranderingsgericht en circulair bouwen
 - Circulair bouwen bij (ver)nieuwbouw
 - Klimaatadaptief bouwen
 - Natuurinclusief bouwen
- Rekening houden met de waarde van materialen, bv. bij afbraak of renovatie kan worden nagegaan welke materialen kunnen worden gerecupereerd.
- Bij opmaak van onderhoudsplanningen (bv. als resultaat van conditiestaatmeting van de gebouwen), kan je bekijken hoe vervangingsinvesteringen circulair kunnen gebeuren.
- Gebruik van 'as a service'-modellen: 'light-as-a-service', misschien zelfs 'building-as-a-service'.

2. Voorzie een deel van het budget voor veranderingsgericht en circulair bouwen

Het is nu misschien nog niet altijd duidelijk welke circulaire principes in welke concrete renovatie of (ver)nieuwbouwprojecten kunnen worden ingezet. Maar we kunnen wel plannen om een budget te voorzien om in één of enkele projecten circulariteit mee te nemen.

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – STRATEGISCH VASTGOEDPLAN OPMAKEN

GLUREN BIJ DE BUREN ...

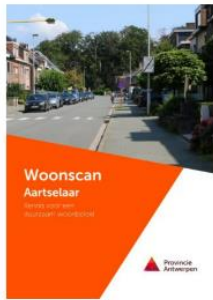
INFORMEER O.A. BIJ DEZE LOKALE BESTUREN UIT DE PROVINCIE ANTWERPEN HOE ZIJ HUN VASTGOEDSTRATEGIE HEBBEN VORMGEGEVEN:

- BEERSE
- HOVE
- MECHELEN
- VORSELAAR
- ZANDHOVEN
- ...

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – NODEN IN KAART BRENGEN

WOONSCANS PER GEMEENTE

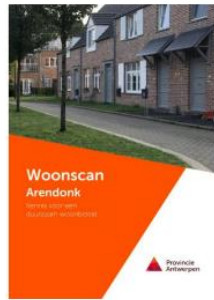
DE PROVINCIE ANTWERPEN ONTWIKKELDE VOOR ELK VAN DE 69 LOKALE BESTUREN EEN WOONSCAN. DEZE BIEDT EEN DIEPGAANDE ANALYSE VAN HET WONEN EN DE WOONOMGEVING IN EEN GEMEENTE. MET DEZE CIJFERS IN HANDEN KUNNEN LOKALE BESTUREN GEFUNDEERDE BESLISSINGEN NEMEN DIE HUN LOKAAL WOONBELEID VOOR DE KOMENDE LEGISLATUUR ZULLEN BEPALEN.

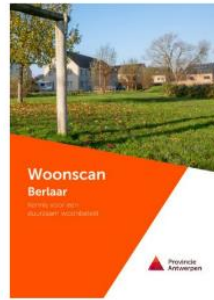
PDF Aartselaar
pdf - 24 MB

PDF Antwerpen
pdf - 43 MB

PDF Arendonk
pdf - 24 MB

PDF Berlaar
pdf - 29 MB

PDF Boechout
pdf - 26 MB

PDF Bonheiden
pdf - 27 MB

PDF Brasschaat
pdf - 30 MB

PDF Brecht
pdf - 31 MB

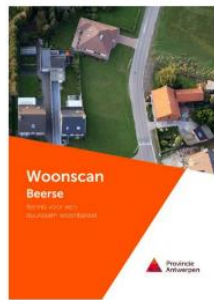
PDF Dessel
pdf - 27 MB

PDF Baarle-Hertog
pdf - 18 MB

PDF Balen
pdf - 33 MB

PDF Beerse
pdf - 27 MB

PDF Boom
pdf - 28 MB

PDF Bornem
pdf - 30 MB

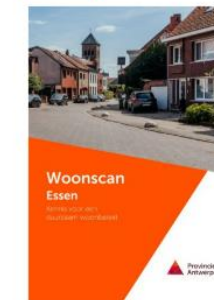
PDF Borsbeek
pdf - 24 MB

PDF Duffel
pdf - 29 MB

PDF Edegem
pdf - 27 MB

PDF Essen
pdf - 22 MB

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – NODEN IN KAART BRENGEN

Vlaanderen is materiaalbewust

Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?
Een praktische gids voor opdrachtgevers

SAMEN MAKEN WE MORGEN HOOIER
OVAM

Een toekomstgericht programma van eisen

De huidige & toekomstige noden
Deze pagina toont enkele voorbeelden van situaties waar de opdrachtgever vandaag en in de toekomst mee geconfronteerd kan worden. De noden van de eindgebruikers, van de buurt en van de maatschappij kunnen veranderen doorheen de tijd. Idealiter kan het gebouw telkens worden aangepast om aan deze noden te voldoen. Zo is het programma van eisen niet langer een statisch gegeven, maar kan het, net als het gebouw evolueren in de tijd.

Eindgebruiker
Ga in gesprek met (potentiële) eindgebruikers van het gebouw, onderhoudstechnici... om hun noden te kennen, vandaag en morgen.
Welke ruimtes hebben ze vandaag nodig? Hoe groot dienen deze ruimtes te zijn? Hebben de gebruikers in de toekomst meer of minder ruimte nodig?

vandaag

korte termijn

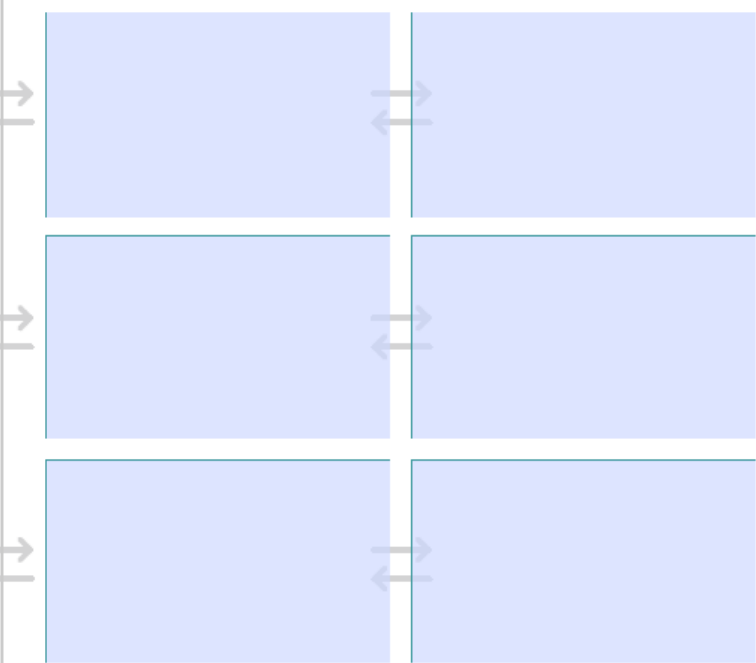
lange termijn

template

Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?
Praktische gids voor opdrachtgevers

Buurt
Ga in gesprek met de buurt. Een aanbod/ gebrek aan functies kan relaties versterken.
Zijn er synergieën mogelijk? Welke plannen heeft de buurt in de toekomst? Welke stedenbouwkundige voorschriften gelden er?

Maatschappij
Breng de vraag in kaart d.m.v. een marktonderzoek, maatschappelijke trends en evoluties...
Denk aan de vergrijzing van de bevolking, een groeiend aandeel alleenstaanden, thuiswerk, klimaatopwarming... Hebben deze evoluties invloed op uw gebouw?

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – AMBITIES BEPALEN

Vlaanderen is materiaalbewust

Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?
Een praktische gids voor opdrachtgevers

SAMEN MAKEN WE MORGEN HOOIER
OVAM

Checklist

Ambities

Met de noden van de eindgebruikers, de buurt en de maatschappij in het achterhoofd kunnen onderstaande vragen beantwoord worden.

> Breng de ambities in kaart die vandaag relevant zijn

- Is het programma van eisen voldoende afgestemd op de reële noden van de eindgebruiker, de buurt en de maatschappij?
- Zijn er onderbenutte gebouwen en materialen op of rond de site?
Dit vaak is er een overschot aan kwalitatieve ruimte aanwezig en/of een gebouw in de omgeving dat ontmanteld wordt.
- Is het mogelijk om een deel van de individuele noden in de nabije omgeving op te vangen?
Dit een co-workingspace, een wasserette, een logerkamer, mobib-punt, polyvalente ruimte
- Bevindt uw project zich op een goede locatie?
Dichtbij complementaire voorzieningen, zoals crèches, woningen, scholen, speeltuinen, kantoren, winkels... aangesloten op een netwerk van paden, fietsroutes, openbaar vervoer...
- Zijn er ruimtes in het programma van eisen die onderbezet zullen zijn?
Ga dit na door de bezetting van de ruimtes in kaart te brengen

OVAM

Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?
Praktische gids voor opdrachtgevers

Stap 1

Beantwoord de vragen.

Stap 2

Vink de ambities aan waar u op inzet.

Stap 3

We raden aan om zeker in te zetten op de ambities die in het blauw aangeduid zijn.

Stap 4

Klik op een van de bolletjes en vind meer info over een bepaald principe van toekomstgericht bouwen.

Indien nog niet	→	• Zorg voor een divers programma	☐	1
Indien ja	→	• Denk aan de renovatie van een gebouw • Denk aan het hergebruik van componenten	☐	4 12
Indien ja	→	• Denk aan collectieve voorzieningen	☐	2
Indien nee	→	• Denk aan omkeerbaar ontwerpen • Denk aan het gebruik van : - materiële ringloopsluiting	☐	13 15
Indien ja	→	• Combineer functies in een polyvalente ruimte • Maak de ruimte collectief	☐	5 2

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – LAAT JE INSPIREREN

Vlaanderen is materiaalbewust

Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?
Een praktische gids voor opdrachtgevers

SAMEN MAKEN WE MORGEN HOOIER
OVAM

Matrix

N : toekomstgerichte nieuwbouwprojecten

naar \ van	Wonen	Kantoren	Zorg	Retail
Wonen	-Dethy -Karper -Passiefrijhuis -Mobbie N	-Ambassade -Copost -Cosmopolitan -Huis Madou	-Martini N -Bracops N -Grand Hospice	-PATCH22 N -YALO -Parenthesis complex N -Grand bazar
Kantoren	-PATCH22 N -Circular retrofit lab	-Multi -VICTORIA -ZIN -Logopediepraktijk	-Martini N -Grand Hospice	-PATCH22 N
Zorg	-Clarenhof		-AZ Groeninge -Toontjeshuizen	
Retail	-PATCH22 N	-BRIC -PATCH22 N	-Grand Hospice	-Grand bazar -Moose in the City -PATCH22 N
Onderwijs		-Karreveld -Plurielle		
Parkeer ruimte				
Publ. functies	-Gemeentehuis Drummen -LBSN		-Grand Hospice	-Standaertsite
Bedr. infra.				

OVAM

Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?
Praktische gids voor opdrachtgevers

Voeg uw eigen project toe aan deze matrix via de [OVAM webpagina](#). U vindt er steeds de meest recente versie van deze matrix.

klik op een van de functies om meteen naar de voorbeeldprojecten te gaan

Onderwijs	Parkeerruimte	Publieke functies	Bedrijfsinfrastructuur
-USQUARE	-S05 lofts -Saday N	-Portier 51	-Ambassade -PNT2 -Vierkantshoeve -Verbiest
-MØDØLL -LLEXX N	-Vakgroep Arch VUB -Mobility Hub N -Saday N	-Gare Maritime	-A6K Workspace -Lakenhuis -PUUR -Engineering Office
-Ensinstituut			-Spikdorenhoeve
		-Hermes Boutique -Gare Maritime	-De Potterij
-Got! Talentschoolgebouw -Virga Jesse College -Ensinstituut -De stadmus N	-Vakgroep Arch VUB	-KABO Beringen	-Bellevue -Loodtoren
	-Wijnegem -Mobility Hub N	-Fietsenparking	
-Londot3	-Permeke	-People's pavilion -DING -Bibliotheek Pelt	-Zinneke -De Potterij
		-Blucity	-PAKT -Circularium -BE HERE

9

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – AMBITIES BEPALEN

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER
OVAM

ALGEMENE STRATEGIEËN
ONTWERPEN EN BOUWEN

Grondstoffen verantwoord inzetten		Voortijdige sloop vermijden		Grondstoffen in de kringloop houden	
A	B	C	D	E	
minimaliseren van de HOEFVELHEID van de materialen	minimaliseren van de MILIEU-IMPACT van de materialen	verlengen van de LEVENSDUUR van de gebouwen	maximaliseren van de HERGEBRUIK-KANSEN van de elementen	maximaliseren van de RECYCLAGE-KANSEN van de materialen	
A1 de bouwbehoefte in vraag stellen en/of anders invullen	B1 inzicht krijgen in de milieu-impact van het gebouw (materialen en energie) en optimaliseren via TOTEM	C1 ontwerpen met potentieel voor toekomstige functies (functies, aanpasbaarheid)	D1 detaileren met oog voor een eenvoudige ontmanteling (omkeerbaarheid)	E1 elementen kiezen die tot zuivere grondstoffen kunnen worden ontmanteld	
A2 de waarde van bestaand patrimonium behouden	B2 inzetten op hergebruikte elementen/materialen en afvoeren van milieu-impact via TOTEM	C2 ontwerpen voor een wisselend gebruik : flexibiliteit, her-1 indeelbaarheid, draager-inbouwgedachte	D2 Ontwerpen met oog voor modulariteit, prefabricatie, standaardisatie	E2 toxische grondstoffen weren	
A3 ruimtes met derden delen	B3 inzetten op materialen met hoge recycled content en afvoeren van milieu-impact via TOTEM	C3 Ontwerpen met potentieel voor uitbreiding (en/of inbreiding)	D3 elementen kiezen met aandacht voor compatibiliteit, uitwisselbaarheid	E3 materialen/ grondstoffen kiezen die biologisch afbreekbaar zijn of verantwoord kunnen worden gestort	
A4 technische uitrustingen met derden delen	B4 inzetten op biogebaseerde structurele elementen/ materialen en afvoeren van milieu-impact via TOTEM	C4 Ontwerpen met oog voor onderhoud, upgrade, herstat , onafhankelijke en toegankelijke functionele lagen	D4 elementen kiezen met contractuele afspraken omtrent terugneme	E4 materialen/ grondstoffen kiezen met reeds bestaande, gesloten kringlopen	
A5 eenzijdige ruimte multifunctioneel gebruiken	B5 materialen weren van onverantwoord beheerde natuurlijke bronnen (bosareaal, akkerbouw, groeves...)	C5 robuuste en kwalitatieve materialen kiezen	D5 bestaande waardevolle onderdelen bij renovatie/demontage identificeren	E5 elementen/ materialen kiezen met terugnemegarantie en recyclagegarantie	
A6 dematerialiseren op structuurniveau : ontwerpen met lichtheid	B6 energiebehoefte minimaliseren	C6 patrimonium regelmatig onderhouden en optimaal beheren	D6 samenstellende onderdelen van de nieuwbouw identificeren	E6 gebruikte materialen en grondstoffen in elementen/ componenten identificeren	
A7 dematerialiseren op materiaalniveau : ontwerpen met ruwbouwmaterialen als afwerking	B7 hernieuwbare energiebronnen gebruiken	C7 verlengen gebruiksduur contractueel stimuleren	D7 elementen met emotionele en/of blijvende waarde in volgende cycli integreren	E7 elementen, materialen en grondstoffen identificeren bij renovatie en/of demontage	
A8 dematerialiseren op techniekniveau : ontwerpen met smart-tech-oplossingen	B8 resterende energiebehoefte zo efficiënt mogelijk invullen			E8 tweedehandsmarkten of -platformen aanspreken bij selectieve sloop en/of demontage	

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER
OVAM

TOEGEPASTE ACTIES:
DOELGROEP LOKAAL BESTUUR

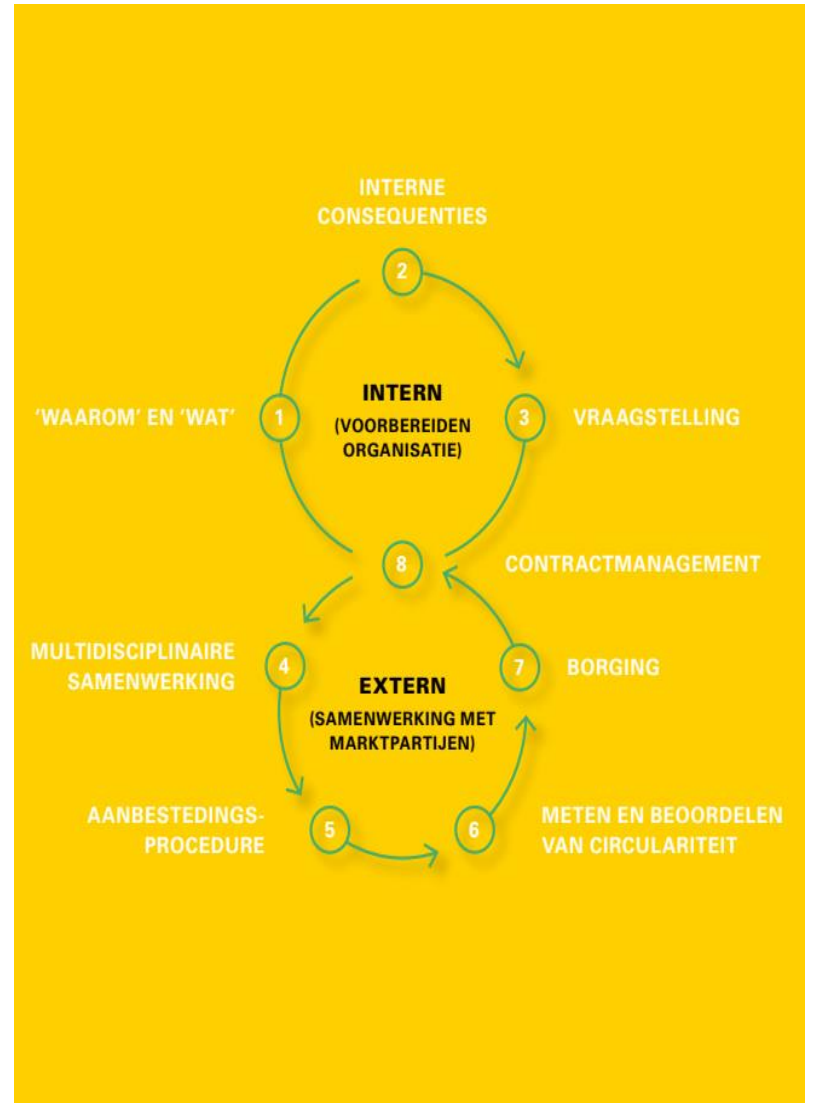
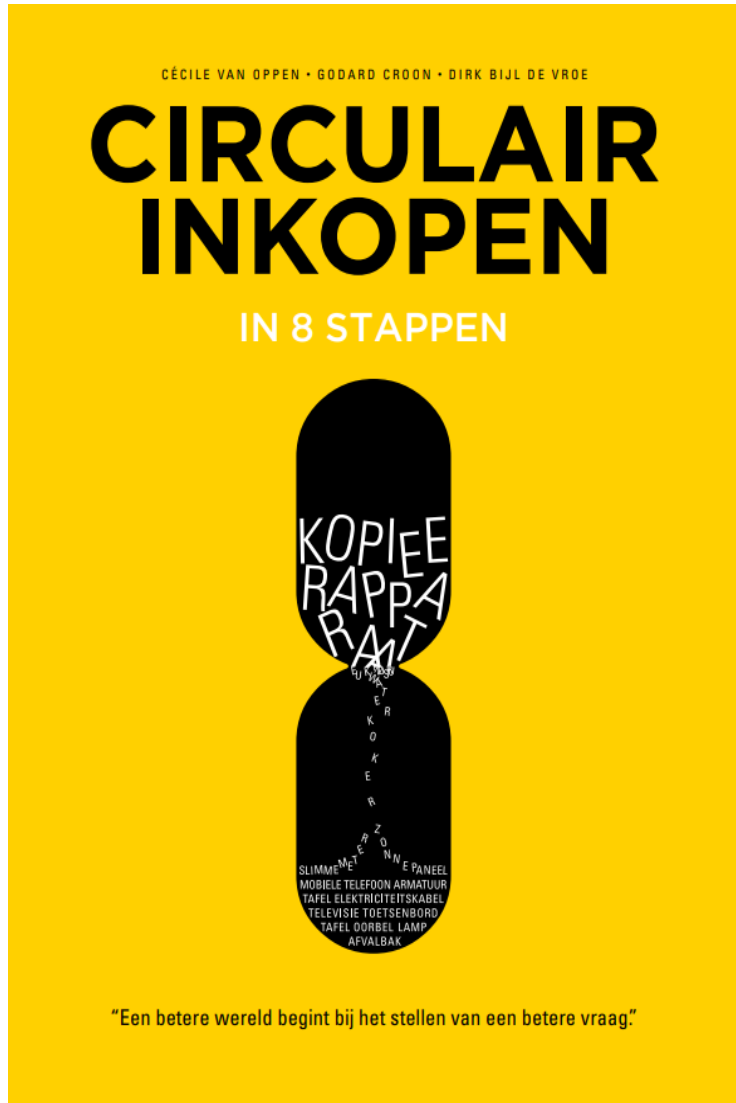
Grondstoffen verantwoord inzetten		Voortijdige sloop vermijden		Grondstoffen in de kringloop houden	
A	B	C	D	E	
minimaliseren van de HOEFVELHEID van de materialen	minimaliseren van de MILIEU-IMPACT van de materialen	verlengen van de LEVENSDUUR van de gebouwen	maximaliseren van de HERGEBRUIK-KANSEN van de elementen	maximaliseren van de RECYCLAGE-KANSEN van de materialen	
A1 geen nieuw bouwwerk als antwoord op ruimtebehoefte, minder gebouwd volume, minder verharding	B1 een LCA-studie (via TOTEM) uitvoeren en kiezen voor bouwoplossingen met een lagere milieu-impact	C1 gebouw omvormen voor andere functies, bv. dorpswoning wordt maak-leerplek, repetitief, lokaal, noodopvang, zorgwoning ...	D1 kiezen voor gevelstenen + kalkmortel, droogstapelsystemen, planken met groef en clip, losliggende dakmembranen, droge dekvloraan	E1	
A2 voorkeur geven aan herbestemming, renovatie van bestaand patrimonium	B2 kiezen voor ge recycleerde bakstenen, donorskelet, tweedehandsmeubilair en andere geïmporteerde materialen	C2 herindeelbare ruimtes ontwerpen via remontabele en/of mobiele wanden ...	D2 ontwerpen in raster, standaard plafond-elementen, verhoogde vloerelementen ...	E2 kiezen voor verf of lijm met lage emissie, onbehandeld hout, ongelakt hout	
A3 intergemeentelijke initiatieven opzetten, verenigingen, openbaar toegankelijke omgeving	B3 kiezen voor beton met betonpuin-granulaten en alternatieve binders, chapes met gerecycleerd zand en kalk	C3 verhoogd draagvermogen voorzien i.f.v. oplopping, extra vijf hoogtes voorzien i.f.v. andere functie	D3 kiezen voor componenten die opnieuw samen te stellen zijn, plug & play-technieken	E3 kiezen voor geobased materialen : leem, Schelpen ... en voor biogebaseerde materialen : hennep, jutë ...	
A4 verwarming op wijkniveau organiseren ...	B4 kiezen voor draagstructuren in hout, lengineerd wood, biogebaseerde isolatiematerialen	C4 bereikbare leidingsschachten en -loven voorzien, uitwisselbare technische onderdelen	D4 lessen van meubilair , van tapijttegels, kiezen voor licht as a service , product as a service, energy service companies	E4 kiezen voor materialen met C2C-certificaat of gelijkwaardig	
A5 neutrale ruimtes ontwerpen, geschikt voor meer dan één activiteit, ruimtes met diverse karakters ontwerpen	B5 kiezen voor FSC/ PEFC-label , groeves met groene nabestemming	C5 kiezen voor materialen bestand tegen vroegtijdige veroudering, slijtage, vandalisme ...	D5 inventaris maken voor hergebruik bij renovatie en/of demontage, materialen die met weinig moeite een tweede leven aankunnen	E5 een terugneme-overeenkomst onderhandelen met garantie op recycling (dakmembranen, minerale wol ...)	
A6 kiezen voor structurele elementen met slimme vormgeving (strength through geometry)	B6 inzetten op isolatie, comparitimenten in temperatuurzones ...	C6 opstellen van onderhoudscontracten , postinterventiedossier , onderhoudsboekje van gebouwen	D6 bouwwerkpaspoort opstellen, waaronder een uitgebreid postinterventiedossier	E6 materialenpaspoort opstellen, waaronder een uitgebreid postinterventiedossier	
A7 kiezen voor zichtbare technieken en structuren, niet-afgewerkte wanden en plafonds	B7 kiezen voor PV-panelen, warmtepompen, aardwarmte/wisselaars ... Rietwarme gebruiken	C7 kwalitatieve bouwwerken ontwerpen met lange levensduur via bv. DIMPICOL-procedure	D7 elementen met bijzondere waarde integreren, arduin- of cementtegels, plintes, kasselen, designmeubilair ...	E7 opstellen van een gedetailleerde sloopinventaris , hergebruik/inventaris (zo nodig asbestinventaris)	
A8 kiezen voor climateresponsive design , vochtregeling door planten, beschaduw ing door bomen, rietvelden ... Passieve koeling	B8 kiezen voor verwarming op zeer lage temperatuur			E8 materiaal aanbieden op online tweedehandsplatforms , bij bouwhandelaars , lokale materialenbanken , maatwerkbedrijven	

OVAM 2022

OVAM 2022

TOP

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – AMBITIES BEPALEN EN CIRCULAIR AANBESTEDEN

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – AMBITIES BEPALEN EN PRESTATIEGERICHTE VRAAGSPECIFICATIE

GRO

Op weg naar toekomstgerichte bouwprojecten

Gebruikershandleiding - versie 2020.3

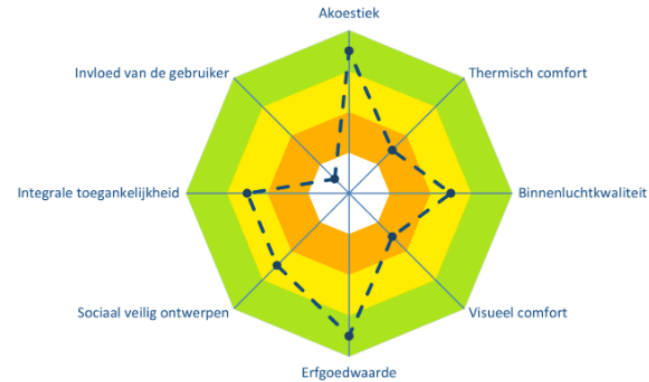
Vlaamse
overheid

HET FACILITAIR
BEDRIJF

Ambitieniveau

Er kan een globaal ambitieniveau vastgelegd worden. Maar er kunnen ook minimale prestatieniveaus voor bepaalde criteria vastgelegd worden.

PEOPLE

Bewijsvoering

De bewijslast ligt bij het ontwerpteam. Per fase is gedefinieerd met welke bewijsdocumenten de beoogde prestatie gestaafd moeten worden.

De bewijsvoering is een manier om ervoor te zorgen dat de oorspronkelijke ambitie doorheen het project gewaarborgd blijft.

Beoordeling

De beoordeling gebeurt aan de hand van gedefinieerde prestatieniveaus. Er zijn drie prestatieniveaus: uitstekend, beter en goed.

Per categorie People Planet Profit krijgen de criteria en hun prestatieniveaus een grafische vertaling naar een radardiagram. Er worden geen wegingsfactoren voor de criteria gehanteerd.

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – AMBITIES BEPALEN (GRO), OPVOLGEN, EVALUEREN EN COMMUNICEREN

Met deze tool kan je bij de realisatie van een project van start tot oplevering maximaal inzetten op concrete circulaire ambities met alle betrokken bouwpartners. Zo wordt jouw project echt helemaal “circulair gebouwd”.

Waarom een tool "Circulair Gebouwd"?

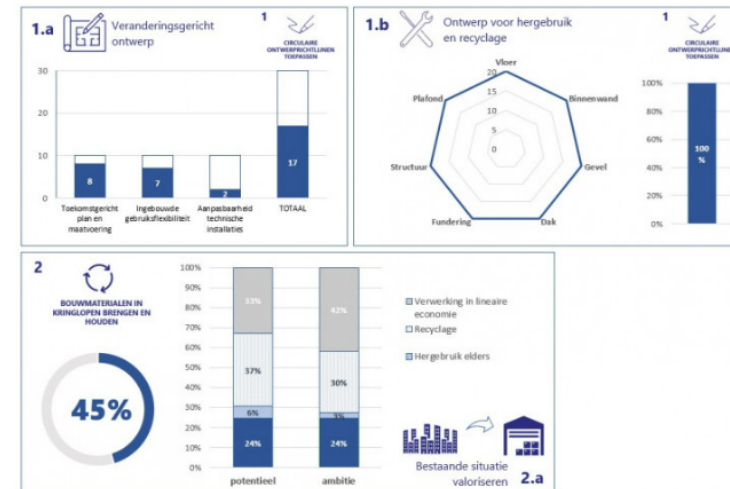
Elk bouwproject is anders en heeft zijn eigen **specifieke context en randvoorwaarden**. Dit maakt dan ook dat de definitie van “circulair bouwen” of een “circulair gebouw” niet eenduidig kan zijn. Het **vertalen van de theoretische principes van circulair bouwen naar een praktische uitvoering** is dus een zeer uitdagende oefening.

“Circulair Gebouwd” helpt je:

- bij het **definiëren, monitoren en evalueren** van circulaire ambities in bouwprojecten.
- om op een **transparante manier met projectpartners te communiceren** over circulaire ambities.
- **van start tot oplevering** maximaal in te zetten op concrete circulaire ambities

En zo wordt jouw project echt “circulair gebouwd”.

Gebruik de tool en maak je ambities concreet!

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – CIRCULAIR BESTEK

0. Aanneming Wrf

- 00. Algemene bepalingen
- 01. Aannemingsmodaliteiten
- 02. Bouwplaatsvoorzieningen
- 03. Afbraakwerken
- 04. Gebouwprestaties
- 05. Proeven

2. Bovenbouw

- Download deel 2: Bovenbouw in Word-formaat
- 20. Metselwerk
- 21. Spouwmuurisolatie
- 22. Gevelmetselwerk
- 23. Dorpels, plinten en dekstenen
- 24. Ruwbouwkanaal
- 25. Structuurelementen hout
- 26. Structuurelementen beton
- 27. Structuurelementen staal
- 28. Houtskeldebouw

1. Onderbouw

- Download deel 1: Onderbouw in Word-formaat
- 10. Grondwerken
- 11. Stut- en ondervangingswerken
- 12. Funderingen op staal
- 13. Speciale funderingen
- 14. Ondergrondse wanden
- 15. Vloerlagen onderbouw
- 16. Thermische isolatie onderbouw
- 17. Ondergrondse leidingen

3. Dakwerken

- Download deel 3: Dakwerken in Word-formaat
- 30. Dakopbouw hellend dak
- 31. Thermische isolatie hellend dak
- 32. Dakbedekking hellend dak
- 33. Dakvloer plat dak
- 34. Thermische isolatie plat dak
- 35. Afdichting en afwerking plat dak
- 36. Daklichtopeningen
- 37. Dakranden en kroonlijsten
- 38. Dakwaterafvoer

4. Gevelsluiting

- Download deel 4: Gevelsluiting in Word-formaat
- 40. Buitenschrijnwerk
- 41. Poorten & externe zonwering
- 42. Gevelbekledingen
- 43. Buitengebepaling
- 44. Buitentrappen & borstweringen

6. Technieken Fluida

- 60. Sanitair leidingnet
- 61. Sanitaire toestellen & toebehoren
- 62. Sanitaire kranen & klieppen
- 63. Sanitair warm water
- 64. Gasinstallaties
- 65. Verwarming individuele installaties
- 66. Bijzondere installaties
- 67. Brandbestrijding
- 68. Ventilatie
- 69. Opbouwkanalen rookgas en ventilatie

5. Binnenafwerking

- Download deel 5: Binnenafwerking in Word-formaat
- 50. Binnenpleisterwerken
- 51. Binnenplaatafwerkingen
- 52. Dek- en bedrijfsvloeren
- 53. Binnenvloerafwerkingen
- 54. Binnendeuren en -ramen
- 55. Binnentrappen en leuningen
- 56. Vast binnenmeubilair
- 57. Tablet- en wandbekledingen
- 59. Diverse binnenafwerkingen

7. Technieken Elektro

- 70. Elektriciteit binnennet
- 71. Elektriciteit schakelaars & contactdozen
- 72. Elektriciteit lichtarmaturen
- 73. Elektriciteit bel & parlofoon
- 74. Elektriciteit telecom & domotica
- 75. Elektriciteit verwarming
- 76. Elektromechanica liften
- 77. Branddetectie & alarmsystemen

8. Schilderwerken

- Download deel 8: Schilderwerken in Word-formaat
- 80. Binnenschilderwerken
- 81. Behangwerken
- 82. Buitenschilderwerken

X Extra Circulaire Bestekteksten

- Compacte module technieken fluida
- Download Compacte module technieken fluida in Word-formaat
- Light as a service
- Download Light as a service in Word-formaat

9. Omgevingswerken

- Download deel 9: Omgevingswerken in Word-formaat
- 90. Buitenverhardingen
- 91. Buitenconstructies en afsluitingen
- 92. Buitenmeubilair en uitrustingselementen
- 93. Groenaanleg en -onderhoud
- 94. Bovengrondse zuivering van afvalwaters

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – SELECTIEVE SLOOP VOOR HERGEBRUIK AANBESTEDEN

HULPMIDDELEN & INSPIRATIE – MILIEU-IMPACT METEN, IN KAART BRENGEN EN AANBESTEDEN

MEER INFO? [TOTEM-TOOL](#) | [TOTEM-TOOL VOORSCHRIJVEN IN AANBESTEDINGEN](#)